

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Volume 6 Issue 3, p. 1009-1020, March 2013

“ŞAŞIRDIM KALDIM İŞTE” ŞİİRİNDE AŞK TEMİNİN ÇÖZÜMLENMESİ

*ANALYSIS OF THEME OF LOVE IN THE POEM OF “ŞAŞIRDIM KALDIM
İŞTE”*

Yrd. Doç. Dr. Özcan BAYRAK

Adıyaman Üniv. Fen- Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı

Arş. Gör. Necla DAĞ

Adıyaman Üniv. Fen- Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı

Abstract

Yavuz Bülent Bâkiler is one of the characters who attracts attention with his poems in our literature. The warm, sincere and plain way of speaking in the language of poetry enabled him to have a raturous style in contrast to aridness of Daily language. Thanks to this plain and sincere style which was a result of the songs he listened from his mother and folk literature, the author took up the sentimentalism preeminently.

The poetry book of “Harman” in which he published his poems is like an admixture created with his poems which can be also concluded from the name of it. The element of mother which can be found in most of his poems looks like being in the main focus in his poems as well as in his heart. The longing, respect and warmth for mother nearly surrounds his poems. When plainness and this interest for mother come together, his poems in the style of melodious song easily attracts readers. Treating lots of individual, religious, national, historical subjects and themes, the author has a different atmosphere of sense in each of his poem. Coalescing with Islamic and national values with his life, art and presence against life, in his poems love has an important place. There is a deep

understanding of love and a mature way of speaking in the background of his poems. This feeling which has traces of humane and celestial love proves how strong a background the author has.

In his poem “Şaşırdım Kaldım İşte” Bâkiler expresses flutters of an individual who tries to be away from love as he is afraid of falling in to the trap of self. The teetering and soul conflict which he experiences while examining the identity of the love which he is escaping causes him to head the point he is escaping from again. Turning back to the point where he got away, the author solves the love puzzle at the same place. In fact the thing which he escapes from is the thing he takes with him where he goes. Being a good example for a loss in creature world of an individual who is the problem of self-assertion, in the poem finding of individual himself who reaches to nullity is examined.

Key Words: Yavuz Bülent Bâkiler, love, self, individuality and nullity.

Öz

Yavuz Bülent Bâkiler, edebiyatımızda şiirleriyle dikkatleri üzerine çeken isimlerdendir. Şiir dilindeki sıcak, samimi ve yalın söyleyiş gündelik dilin kuruluşunun aksine coşkulu bir üslup yakalamasını sağlamıştır. Annesinden dinlediği türkülerin ve beslendiği Halk edebiyatı geleneğinin bir ürünü olan bu yalın ve içten üslup ile yazar, duygusallığı en üst seviyede yakalamıştır.

Şiirlerini yayımladığı “Harman” adlı şiir kitabı, isminden de anlaşılacağı gibi şairin şiirlerinden oluşturulmuş bir harman gibidir. Şiirlerinin çoğunda rastlayabileceğimiz anne unsuru, şairin gönlünde olduğu gibi şiirlerinde de başköşeye oturmuş gibidir. Anneye duyulan özlem, saygı ve sıcaklık şiirlerini kuşatmış durumdadır. Yalınlık ve anneye olan bu ilgi birleşince, ahenkli bir türkü tarzındaki şiirleri okuyucuyu kolayca büyüye altına alır. Ferdi, dini, milli, tarihi birçok konu ve temayı işleyen şairin, her şiirinde farklı bir duygu atmosferi vardır. Yaşamı, sanatı ve hayat karşısındaki duruşu ile İslami ve milli değerlerle bütünleşen yazarın şiirlerinde aşk önemli yer tutar. Onun şiirlerinin arka planında derin bir aşk anlayışı ve olgun bir söyleyiş özelliği vardır. Beşeri ve ilahi aşktan izler taşıyan bu duygu, yazarın ne kadar kuvvetli bir birikime sahip olduğunu da kanıtlar.

“Şaşırdım Kaldım İşte” şiirinde Bâkiler, nefsin tuzağına düşmekten korktuğu için aşktan uzak durmaya çalışan bireyin çarpınışlarını dile getirir. Kaçtığı aşkın kimliğini sorgularken yaşadığı bocalama ve ruh çatışması, onun kaçtığı noktaya yeniden yönelmesine neden olur. Uzaklaştığı noktaya geri dönen şair, aşk bilmecesinin cevabını da aynı yerde çözer. Aslında kaçtığı şey, her yere kendisi ile götürdüğü şeydir. Benlik davasına düşen insanın varlık âlemindeki kayboluşuna örnek olan şiirde hiçliğe eren bireyin kendini bulması sorgulanır.

Anahtar Kelimeler: Yavuz Bülent Bâkiler, aşk, nefis, benlik ve yokluk.

GİRİŞ

Edebiyatımızda önemli bir yere sahip olan Bâkiler, Anadolu’dan kaynağını alan bir akarsu gibi önüne kattığı değerlerle kendi şiirinin dil coğrafyasını oluşturur. Milliyetçi ve gelenekçi çizgisiyle ülkesinin değerlerini ve dini yapısını şiirlerine taşır. Romantik yönüyle belirginleşen şair, “daha çok millî manevi ruhta ve Türklük konusunda yazdığı şiirleri ile tanınsa da aşk, gençlik, kadın, kadın sadakati, yalnızlık, tabiat, vatan coğrafyası, gariplik, gurbet, doğduğu şehir Sivas, onun eski ve yeni çehresi, fakirlik, dilenmek zorunda bırakılan çocuklar, kaybolmuş çocukluk, İstanbul gibi konularda yazdığı şiirlerinin de edebiyatımızda önemli bir yeri vardır.” (Bayram, 2011: 92) Sivas’ta ilkokuldayken şiirler yazmaya başlayan Yavuz Bülent, lise yıllarında şiirlerini mahalli dergilerde daha sonraki dönemlerde ise Kopuz, Orkun, Hisar ve Türk Edebiyatı gibi önemli dergilerde yayımlar. Hisar dergisindeki şiirleri ile edebi hayatında önemli mesafeler kat eder.

Annesinin temellerini kurduğu sağlam duygu dünyası onun şiirinin dayanak noktası olur. Şiire başlama sebebini annesi olarak gören şair, annesinin şairliğine kattıkları ile ilgili olarak şunları söyler: “Şiire ve edebiyata olan merakımın en büyük müsebbibi annemdir. (...) Ben yatağımı hep annemin yanına serer ve ondan bana masal anlatmasını, türkü söylemesini isterdim. O masallar beni çok ilgilendirirdi ve masalların kahramanları beni çok duygulandırır. (...) Benim marazî dereceye varan hassasiyetim o dönemlerde annemden dinlediğim masallardan kaynaklanmaktadır diyebilirim. Gerek annemin söylediği türküler gerekse âşıkların mahalle aralarında çalıp söylemeleri beni şiire doğru çekmeye başladı. İlkokul yıllarında çok derme çatma mısralar kaleme aldım.” (Çetişli, 2010: 33) Yapılan söyleşilerde annesini sık sık anan şair, şiirlerinde annesine duyduğu sevgiyi de dile getirmiştir.

Türk milletine ait unsurlar, dini yapı, gelenek ve değerler Yavuz Bülent’in şiirlerinin önemli kısmında yer alır. “Bâkiler’in şiirlerinin özünü teşkil eden Türk milletine ait kültür değerlerinden bir başkası ise, -milleti meydana getiren iki temel değerden biri olarak gördüğü- din ve bu dinden kaynaklanan değerlerdir. Manzumeler üzerine dikkatle eğildiğimizde, şairin apaçık dinî duygu ve duyarlılıkla çarpan kalbinin sesini duyar; dinî değer ve inançların onun şiir örgüsünün özünü teşkil ettiğini fark ederiz.” (Çetişli, 2010: 35) Kendi inanç dünyasının sağlam temellerini şiirine de yansıtır. Türk dünyasına ait olaylarla kurduğu bağlantılar onun Türk tarihine olan ilgisini de ortaya koyar.

Yapmacık olmayan, canlı bir musikiyi andıran şiirleri ile birçok eleştirmen tarafından takdir edilen yazarın “Şaşırdım Kaldım İşte” şiiri, öznenin sosyal yaşamdaki konumu ve duygu dünyasında taşıdığı unsurları belirginleştirme ve bu unsurları şiirin imgesel anlatımıyla ilişkilendirme noktasında oldukça önemlidir. Şiirde irdedeceğimiz aşk temiyi şairin düşünce dünyasındaki dehlizlerde dolaşıp, şairin aşka bakışını ve aşkı algılayışını belirginleştirmeye çalışacağız.

Şiirde ilk olarak dikkatimizi çeken şiirin üç bölümden oluşmasıdır. Bu bölümlerden her biri başladığı cümle ile bitirilmiştir. Bu tercih, her bölümde

belirginleştirilen ve ilk mısra ile okuyucuya verilen düşüncenin pekiştirilmesine yöneliktir. Her üç bölümün ilk ve son cümleleri şöyledir:

- Sözde, senden kaçıyorum doludizgin atlarla¹
- Ne olur bir gün beni kapında olsun dinle
- Şaşırdım kaldım işte, bilmem ki n'emsin? (s. 138-139)

Her üç mısra da farklı farklı psikolojiye sahip bireyleri düşündürmektedir. Birinci cümleye baktığımızda daha ilk kelimedenden imkânsız olan bir sürecin belirginleştiği görülür. Kullanılan “sözde” ifadesi aslında çıkılacak sonucu yani başarısız bir eylemi belirginleştirmektedir. Bu çaresizliği kabul eden özne, yinede kaçma eylemini sürdürme düşüncesine sahiptir. Kaçma eyleminde görülen kararlılık, şiirin ikinci bölümünde tam tersi bir durum sergiler. Kaçan birey “ne olur” ifadesiyle yalvaran bir konuma geçmiş durumdadır. Öznenin psikolojisine bağlı olarak şekillen ilk iki cümle, kararsız bir insan görünümü vermektedir. Bir yönüyle kaçmak hem de doludizgin uzaklaşmak istenen bir varlık; hemen akabinde kapısında olsa bile kendisini dinlemesini isteyen varlığa yönlendirilmiş bir yalvarış dikkat çekicidir. Bu iki süreci yaşayan öznenin içine düştüğü durum ise şiirin üçüncü bölümünde geçen ve şiire ad olan kararsız bireyi belirginleştirir. Bu bireyin belirginleşen yönü ise “şaşırdım kalmadır.”

“Şaşırdım Kaldım İşte” şiirinde şair, nefsinin tuzağına düşme korkusuyla yaşadığı gelgitleri ve aşkın vazgeçilmezliğini anlatmaktadır. Şair, aşkının nefse yenik düşmesinden korkup kaçışı seçer; ancak her defasında kendisini aşkın o sonsuz ve büyüleyici kapısında bulur. Aşkın her kaçışı aslında kalbine doğru aldığı yoldur. Çünkü kendisinden kaçtığı şeyi, aslında her yere kalbinin içine götürmektedir. Bu yüzden kaçışı hep sözde kalmaktadır. Sonunda çaresizliğini kabullenip, aşkın bu sonsuzluğuna ve vazgeçilmezliğine hayranlığını dile getirir. Şiirin en önemli yönü duygu yüklü olmasıdır. Şiirlerinde duyguya büyük önem veren şair bu durumu şöyle açıklar: “Bence duygunun ve ifadenin çok büyük önemi var. Ben duyguyu birinci planda dikkate alıyorum. Duyguları güzel bir şekilde ifade ettiniz mi şiiriyet kendiliğinden ortaya çıkar. O bakımdan benim şiirlerimde duygu şiire daha çok hâkimdir.” (Çetişli, 2010: 33- 41) Duyguyu etkileyici bir üslupla ifade eden Yavuz Bülent, şiirselliği en güzel şekilde oluşturmaktadır.

Şiirin birinci bölümüne genel anlamda baktığımızda, imkânsız bir kaçışın belirgin olması iki unsuru akla getirir. Bunlardan birincisi yaratmış olduğu ruha bir beden vererek belirli bir zaman ve mekân tayin eden yüce yaratıcının vermiş olduğu geçici süreçten; ikincisi ise ruh ve beden bütünlüğünü oluşturan öznenin kalbine yerleştirilmiş olan beşeri aşktan kaçamamadır.

Sözde, senden kaçıyorum doludizgin atlarla

¹ Bu çalışmada incelenen “Şaşırdım Kaldım İşte” şiirine ait sayfa numaraları, Yavuz Bülent Bâkiler, Bütün Şiirleri Harman, Türk Edebiyatı Vakfı Yay., 2001'e aittir.

Bâzen sessiz sedasız ipekten kanatlarla
Ama sen hep bin yıllık bilenmiŖ inatlarla
KarŖıma çıkıyorsun en serin imbatlarla
Adını yazıyorsun bulduğun fırsatlarla
Yüreğimin başına noktalarla, hatlarla
BaŖbaŖa kalıyorum sonunda heyhatlarla
Sözde, senden kaçıyorum doludizgin atlarla (s.138)

“Sözde, senden kaçıyorum doludizgin atlarla” mısrasıyla baŖlayan Ŗair, birinci bölümünde ilk olarak beŖeri bir aŖk serüveninden kaıŖı düŖündürmüŖtür. Her kaıŖı “serin imbatlarla” karŖısına çıkan ve kaıŖı eylemini baŖarısızlıkla sonuçlandıran bir süreci yaŖatmıŖtır. Birinci bölümde düŖündürülen beŖeri aŖk, Ŗiirin ikinci ve üçüncü bölümleriyle bağlantılı düŖünüldüđünde tam anlamıyla bir beŖeri aŖkın olmadığı görülecektir.

Dini bir yaŖam tarzı benimseyen Yavuz Bülent, bir nevi “Ve hüvemeakümeynemaküntün!..”² ayetine göndermede bulunur. “Nerede olursanız olun, O sizinle beraberdir.” ayetinde belirtildiği gibi aslında kaıŖı boŖunadır. Modern dünyanın getirdiği fikirler ve inançsızlık, insanı bir kaıŖı serüvenine sürüklemektedir. Bir sığınak arayan insan, hayata ve tüm sevgilere bir anlamsızlık yüklediğinden kaıŖı seçer. Bir yandan nefsinin isteklerinden kaıŖı kurtulma bir yandan sevgiliye ulaŖama isteği, kaıŖı baŖladıđı yerde sonlandırır. “İnsanı biz yarattık. Onun için, nefsinin kendisine neler fısıldadığını, neler telkin ettiğini de biz pekiyi biliriz. Çünkü biz ona Ŗahdamarından daha yakınız.”³ Ŗairin kaıŖı yer aslında baŖından beri olduğu yerdir. Ŗahdamarından daha yakın olan asıl sevgili kaıŖı mükün olmadığı yerde noktalarla hatlarla zaten insanın gönlüne, yaratılıŖına mührünü vurmuŖ durumdadır. Nereye bakarsa baksın Ŗair, bütün varlıklarda tecelli eden Allah’ın özelliklerini görecektir. Bu noktada kaıŖı, uzaklaŖtıđı noktaya yeniden dönecektir.

Birinci bölümü beŖeri aŖk yönü ile ele alırsak durum yine farklı olmayacaktır. Sevdiğinden ayrılmak istemeyen ancak; nefesine uyup günaha girmeyi de göze alamayan bireyin ırpınıŖları dikkat çekicidir. İnsan yaratılırken onun özüne aŖk yerleŖtirilmiŖtir. Bu aŖk bazen sevgiliye duyulan sevgi, bazen anne babaya duyulan sevgi, bazen de ilahi sevgi olarak ortaya çıkar. ÂŖık olan kiŖi bütün zorluklara sevgiliye kavuŖmak için katlanır. Nefis, bu durumda devreye girer, insanı kendi eksenine alıp aŖktan uzaklaŖtırmaya alıŖır. Ŗairin kaıŖı da aŖktan uzak durmak istediğinden değil, nefsinin kendisini ele geçirmesinden ibarettir. Nefsin isteklerinin yerine getirilmesi ile beraber bireyde ortaya çıkan tatminsizlik ve doyumsuzluk sürekli baŖka isteklere davetiye çıkarır. Nefsin hoŖuna giden istekler, cehennemi çevreleyen birer duvar gibidir. Ancak onun hoŖuna gitmeyen istekler cennete yaklaŖtırır insanları. Bu nedenle

² Hadîd Suresi, 4. Ayet.

³ Kaf Suresi, 16. Ayet.

nefsin isteklerine karşı yapılan bütün uyarılar “yapma” şeklinde değil, “yaklaşma” şeklindedir. İsteğe yaklaşınca artık istememenin mümkün olamayacağını bilincinde olan şair, nefsin cazibesine kapılmadan kurtulmayı denemektedir.

Sevgiye duyulan ihtiyaç ya da kopamama durumu aslında insanlar için geçerli bir durumdur. Yaratanın sevgiye ihtiyacı yoktur. Ancak bizler onun yarattıklarına duyduğumuz sevgiyle ona yaklaşır, başkasına duyduğumuz sevgimizi ona sunarız. Şairin hissettiği duygular, asıl sevgiliye duyulan sevginin dolaylı tezahürüdür. Kendisiyle baş başa kaldığı zamanlarda şair, dönüp dolaşır lâbirentin başlangıç kısmından öteye gidemediğini hayretle görür. Şairin sessiz sedasız kalışı biraz suçluluk biraz da pişmanlık halinin göstergesidir. Var olduğu, aslında ait olduğu noktayı kabullenemeyişin ardından geri dönüşün verdiği mahcubiyet, insanoğlunun yaşadığı ikiyüzlülüğün yaşattığı tedirginliğe benzer. Sıkıntı anında dua ve yakarılarımızda “yalnız senden isteriz” söylemi ile teslimiyet içinde bulunup sonra da rahata erdikten sonraki kaçış halimiz bu ikiyüzlülüğün belgesi niteliğindedir. Şairdeki kaçış ve tekrar huzura kabul ile beraber hayret ve mahcubiyet durumu ortaya çıkar.

Ne olur bir gün beni kapında olsun dinle
Öldür bendeki beni sonra dirilt kendinle
Çarpsan kara sevdayı en azından yüzbinle
Nasıl bağlandığımı anlarsın kemendinle
Kaç defa çıkıp gittim buralardan yeminle
Ama her defasında geri döndüm seninle (s. 139)

Şiirin ikinci kısmında kaçıştan usanan bir aşığın içten, samimi, çaresiz seslenişlerini duyarız. Beşeri aşkın en saf, en kutsal halini ortaya koymaya çalışan Yavuz Bülent, sevdanın karasevdalı vurgunudur. O, tasavvuf ehlinin içinde bulunduğu ruh hali ile büyük bir vecd haline kapılır. Düştüğü karasevdanın çaresizliği ile yakarışına başlar. Önceki kısımda kaçışına bir anlamda bahaneler bulmaya çalışırken, burada sevgiliye pişmanlığını ve kendisinden vazgeçip onunla bir olmayı kabullendiğini göstermeye çalışır. Benlik duygusuna kapılıp varlığın peşine düşen insanın yaşadığı olumsuz duygular, onun karamsar bir ruh haline bürünmesine neden olur. Her mekânın dar geldiği her şeyin anlamsızlaştığı bu ortamda kişi için bütün âlem yabancı ve düşmandır. Ona göre kendisinden başka kimsenin kendisine faydası olmadığı gibi benliğinden üstün de hiçbir şey yoktur. Ancak ne zaman ki o benliği terk edip hiç olma yolunda bir mesafe kat ederse o eski âlem, yepyeni, canlı ve bildik bir dünyaya dönüşür. Niyazi Mısırî'nin beytinde dile getirdiği benlik söylemi

“Ben sanurdumâlem içre bana hiç yer kalmadı
Ben beni terk eyledim bildim ki ağıâr kalmadı”⁴

⁴ Erdoğan, K., Niyazî-i Mısırî Divânı, Akçağ Yay. 2008, s. 381, Ankara.

Yavuz Bülent Bâkiler’in ruh halinin tasavvuru gibidir. Bitip tükenmeyen arzuların peşinden koşmaktan yorulan kişinin asıl hedefe odaklandıktan sonraki hiçlik duygusu onu yepyeni bir insan olmaya zorlar. Bu bağlamda “bendeki beni öldürmek” noktasında bir uyanış anına tanık oluruz. Şair, benliğindeki beni yok ettikten sonraki dirilmeye kendisinde de bir ışık belirmiş ve asıl hakikati o zaman fark etmiştir. Benlik duygusunu terk eden asıl sevgiliyi bulmaktadır. İnsan egosunu bir sayı sistemine benzetecek olursak ego, iki yönlü bir özellik taşıyacaktır. Kendisine biçtiği değeri büyütüp her şeyi kendi benine ait bir unsur olarak algıladığında kibir ve nefsin verdiği büyülenme hali ile bir bakıma kendi benine hizmet edecektir. Yani pozitif bir sayı gibi büyüdükçe değeri büyüyecek; ancak başlangıç kısmından yani sıfır noktasından uzaklaşacaktır. Kendisine biçtiği değeri sıfırlayıp her şeyi yaratıcıya bağladığında ise sıfır noktasına yaklaşacak hatta sıfırın altına düştükçe benliğini öldürüp yeni bir uyanış ile dirilecektir.

Kaf suresinin 43. ayetinde “Şüphesiz biz diriltir ve öldürürüz. Dönüş de yalnız bizdir.”⁵ denilmektedir. Kuran-ı Kerim’in çeşitli ayetlerinde ölüm ve diriltme konularına değinilmektedir. Yine Kaf suresinin 15. ayetinde “Doğrusu onlar yeni bir yaratılıştan şüphe içindedirler. Biz ilk yaratılıştan aciz mi kaldık?”⁶ diye yaratanın ve tekrar diriltecek olanın ancak Allah olduğuna işaret edilir. Yaratılışla beraber eski durumun sona ermesi ve yeni bir yaşamın başlaması şairdeki kaçış halinin sona ermesine işaret eder. Yeni bir doğuş ve başlangıç için sevgilinin her türlü hükme sahip olduğuna artık tamamen kanaat getiren şair, yeni bir uyanış için ölmeye hazırdır.

Kaç defa çıkıp gittim buralardan yeminle

Ama her defasında geri döndüm seninle (s. 139)

Şairin geri dönüşünü Mevlana’nın çağrısı ile bağdaştırmak mümkündür. “Mısralarında beliren umudun, özellikle bozulan sayısız yeminlerin sonunda ortaya çıkması, Mevlâna’nın meşhur rubaisindeki: Sen gel, ne olursan ol yine gel! Kâfir, ateşperest, putperest hâsılı her ne mezhepte olursan ol yine gel! Zira bizim dergâhımızda ümit kapısı kapalı değildir, yeis yoktur, sen günahkâr da olabilirsin, belki yüz kere tövbeni bozmuş olabilirsin, ümitsizliğe düşme yine gel! sözlerindeki umut ve daveti hatırlatmaktadır.” (Araz, 2001: 7) Şiirdeki umut ile Mevlana’nın çağrısındaki davet birbiri ile yakından ilgilidir.

Karasevda, aşkın en yoğun halidir. Şair, içinde bulunduğu ruh halini anlatırken karasevda kelimesini yeterli görmez. Matematiksel ifadelerle onu kesinleştirmeye çalışır. Sıfır ile çarparak yok ettiği benliğine karşılık çektiği acıları yüz binlerle çarparak sevgilinin gözüne girmeye çalışır. Affedilmek isteyen ve kendi benliğinden vazgeçip geldiği limandan bir daha boş dönmek istemeyen şair, sevgiliyi memnun edecek bir şeylerle af diler. Hoşça kal diyerek giden şair, kapıya af istemek için geri döner. Kendi

⁵ M. Hamdi Elmalılı, (2006). Kur’an-ı Kerim’in Türkçe Meali, s. 416, İzmir.

⁶ M. Hamdi Elmalılı, age., s. 416.

suçluluğunun farkında olan; ancak bunu sevgilinin affedebilme özelliğinin üstüne çıkarmak istemeyen şair, sevgilinin gönlünü almaya çalışır. Aşırılıklara hoş bakmayan, orta bir seviyede yol tutturmayı yeğ tutan şair, içindeki psikolojik çatışmanın da aşırılıklara varmadan, suçluluk psikolojinin onu ele geçirmesine mahal vermeden huzura ermeyi dilemektedir.

Bâkiler, yalnızca bu şiirinde değil, diğer şiirlerinde de kadere olan inancını açıkça belli eder ve kaderden kaçılmayacağını dile getirir. Böylece gerçek sevgiliden kaçışın mümkün olmadığını her kaçışın onun kıyısında sona ereceğini belirtir. “İslam dininin, Müslüman olmanın temel şartı olarak belirlediği bir tek Allah’a imandan sonra gelen meleklerle, kitaplara, peygamberlere, öldükten sonra dirilmeye ve kadere olan iman esasları da Bâkiler’in dinî inanç ve duyarlılıkları arasında yer alır. Bunlardan kader inancını en açık biçimde *A...ve Yine Benim* şiirlerinde dile getirir. Şair inanır ki, sevgilisi A..., Hakk’ın alnına yazdığı “kader” dir ve ondan kaçması mümkün değildir.”

Anladım faydası yok uzak kalmanın artık

Seni kader çizgisiyle alnıma yazan Hakk’tır (Çetişli, 2010: 36)

Karşılıksız sevmek, bütün sevgilerden vazgeçip tek bir sevgiye bağlanmakla olur. Beklentinin sıfırlandığı, ancak sevginin birlendiği gönülde her şey onunla var olacağından kırgınlık, kin, nefret ve intikam duyguları da yok olacaktır. Her şeyde onu gören, kini, nazı, sitemi de bırakacaktır. İnsanı naza, siteme ve kine sürükleyen nefsidir. Aşkın galip geldiği gönülde ikilik ortadan kalkıp birlik yeşerecektir. Sevdiğine yenilen gönül, nefsin belirtileri olan kin, naz ve siteme karşı galip gelecektir. Sevdiği karşısındaki mağlubiyeti kabullenen Bâkiler, düğümü de çözmeye gönüllüdür. “Bâkiler’in bu şiirinde, nefsin ve onun arzu, istek ve ihtiraslarının temelinde kin, garez, haset ve kıskançlık gibi şahsî mülâhazalarla ortaya çıkan çığlıklar, aşırılıklar yoktur. Bir kısım eksiklikleri olmakla beraber, belli bir olgunluğa ulaştığı hissedilen bu nefsin, sahip olduğu istek ve ihtirasları dahi son derece masumanedir. Şairin, şiirin esas konusunu kapsayan “aşktan”, “doludizgin atlarla” bazen de “ipekten kanatlarla” kaçması, esasen öze taalluk eden bir kaçış değildir. Bu kaçış şairin ifadesiyle “sözde” kalmıştır.” (Araz, 2001: 2)

Hangi düğüm çözülür, nazla, sitemle, kinle?

Ne olur bir gün beni kapıda olsun dinle (s. 139)

Aşkın kimliğini ve “ne”liğini sorgulamaya devam eden şair, aşkı haklı bir yere oturtmak ve içindeki dehlizden kurtulmanın peşindedir. İçinde anlamsız bir duygu kalsın istemediğinden kendisi için en önemli varlıklarla aşkı bütünleştirmeye çalışır. İnsanın en kutsal varlığı olan anneyle yaptığı özdeşleştirmeye kız kardeşi de ekleyerek içindeki çalkantılı dünyaya tanıklar sıralar. Aşk içinde beşeri ve ilahi aşkı barındırdığı gibi sevgi ve sevda kelimelerindeki anlamı da beraberinde düşündürür. Bu karmaşıklığa bir çözüm bulmak ve her duyguyu birbirinden ayırt etmek şair için çok da kolay görünmüyor. Annesine verdiği değeri her fırsatta dile getiren şair, bu karmaşık ama vazgeçilmez duyguyu önce kız kardeşine duyduğu sevginin yanına

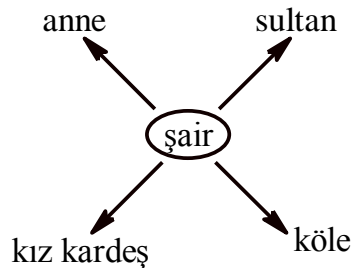
koyarak anlamaya çalışır. İsteddiği gibi bir sonuç alamayınca insan hayatının her dönemine sevgisi ile damgasını vuran anne ile kıyaslarsa bir çözüm bulacağına inanır. Yavuz Bülent’in şiirlerinde anne ve kız kardeşten sonra işlediği unsurlardan biri de çocuktur. Bazen başka çocukların sesi olurken bazen de kendisi o çocuk olur. Böylece hayattaki devamlılığı ve umudu diri tutar. “Bâkilerin şiirindeki önemli temalardan biri de “çocuk” ve “çocukluk”tur. Bu tema da, tıpkı diğer temalar gibi şiirdeki poetik yalınlığı kuran unsurlardan birini oluşturur. Çocuk, zaman içindeki sürekliliktir, kişinin zaman denizinde yelken açmasıdır.” (Taşdelen, 2010: 25) “Şaşırdım Kaldım İşte” şiirindeki çocuk kendisidir. İçinde sürekli sorguladığı ve nereye gitse kurtulamadığı duyguyu bir çocuk masumiyetiyle annesine benzetir.

Şaşırdım kaldım işte, bilmem ki n’emsin?
Bâzen kız kardeşimsin, bâzen öp öz annemsin
Sultanımsın susunca, konuşunca kölemsin (s. 139)

Kız kardeşi ile ilgili hassasiyeti ise şairin onu bir elektrik kazası sonucu kaybetmesinden gelir. İlk şiirlerini ablasının ölümü üzerine yazdığını belirten şair, her gün ablasının mezarına gidip ölüm şiirleri söyler. Şiirinde kız kardeşi anması hala onun hatıralarının şairde canlı bir şekilde hüküm sürdüğünü gösterir. “1953 yılında, benden beş yaş küçük kız kardeşim, babamın vazifeli olarak bulunduğu Malatya’da bir elektrik kazasında vefat etti. Tabii, aile olarak büyük bir acının içinde çırpınmaya başladık. Ben, her gün kız kardeşimin mezarına gidiyordum. Orada kız kardeşimin mezarı başında ölüm üzerine şiirler yazdım.” (Bâkiler, 2010: 13) Yavuz Bülent, “Şaşırdım Kaldım İşte” şiirinde de kız kardeşini unutmadığını göstermek için hissettiği kutsal duygu ile onu yâd etmektedir.

“Sultanımsın susunca, konuşunca kölemsin” (s. 139) mısrasında gizliliğin önemini vurgular. Bütün gizli şeyler gibi aşk da gizli kalınca daha cazibeli hale gelir. Konuşulup dile düşen bir aşkın gizemi kalmadığından şair gizli aşka sultanlık vasfını verir.

Şairin adlandırmada zorluk yaşadığı, konumlandırmada sıkıntılar çektiği ve bu nedenle şaşırmaya vesile olan aşkı; anne, sultan, kız kardeş ve köle kelimeleriyle bağlantılı olarak ele alır. Burada asıl dikkati çeken kavramların kadına özgü ifadeler oluşu ve hayatın devamı noktasında kaynak oluşturmalarıdır. Şair, bu dört kavram arasında kendi konumunu verirken, yaşadığı çıkmazı da belirginleştirir. Şairin bu noktadaki konumu ise şöyledir:

İnsanın kişiliğini, düşüncelerini ele veren dilidir. “Edep, her türlü davanın üzerindedir ve insan ancak, dili kadar edeplidir...!” (Bekiroğlu, 2008) İnsanın edebinin ölçüsü dil ile kıyaslanınca susan gönül de sultanlık vasfını almaktadır.

Eksilmeyen çilemsin
Orada ufuk çizgim, burda yanım yöremsin
Beni ruh gibi saran, sonsuzluk dairemsin
Çaresizim çaremsin
Şaşırdım kaldım işte bilmem ki n’emsin? (s. 139)

Tasavvufta çile çekmek, ruhun olgunlaşması için gereken bir durumdur. Aşk, ilahi kaynaklıdır ve yaratıcıdan sırrını taşır. Bütün dünyayı kuşatan aşk, Bâkiler’in bir kuyumcu titizliği ile işlediği bir duygudur. Yavuz Bülent Bâkiler, her zaman sıradan olmaktan kaçındığı gibi aşkı anlatırken de tekdüzelikten uzak durmaktadır. Aşk onda bulanık bir gölge olarak değil, acısıyla samimiyeti ile vardır. Çile çekmek, özlemek ve kavuşmayı arzulamak gibi duygular, Bâkiler’in şiirinde ilahi aşkla beşeri aşk arasındaki ince bir çizgide seyir gösterir. Şiirin önceki bölümlerinde sevgiliye seslenişini dini duyarlılık ve nefis muhasebesi ile yaparken çizgiyi aşmadan, aşırılıklara kapılmadan hislerini açmaya çalışır. Son bölümde ise anlam veremediği bu sevginin ilahi sevgiliden kaynaklı beşeri bir duygu olduğunun şifrelerini okuyucuya hissettirmeye çalışır. “Yaratandan ötürü yaratılanı sevmek” adına çekilen çilenin kutsiyeti acıyı çeken de yaratılışın sırrına doğru sürüklemektedir.

“Orada ufuk çizgim, burda yanım yöremsin” (s. 139) sözleri ile derin bir aşk halini gözler önüne sererken aynı zamanda yaratılışın sırrına vakıf olma yolunda şairin ilerlemek istediğinin göstergesidir. Her şeyin bittiği görüntüsünün olduğu yerde ufuk çizgisi yeni bir başlangıca çizilen çizgi gibidir. Ufuk çizgisinin hemen yakınında bulunan ise kadındır. “Heves, istemek demektir. İstek ise varlığı yokluktan vücuda geçiren ilk harekettir. Yaratılışının ilklğine bu derece yakın olan kadının içinde insanın yaratılması ise bir anlamda kadının Allah’la olan yakınlığını anlatır bizlere.” (Aktaş, 2010: 5) Cennette insan yalnızken oradan kovulması ve dünyada çoğalarak kalabalıklaşmayı sağlayan unsur kadındır yani nefstir. Yasak meyvenin yenilmesine kadar olan geniş bir zaman dilimini düşündüğümüzde cennetten sonraki serüvenimizin başlamasına vesile olan nefis kadın vesilesi ile ortaya çıkmıştır. Bu durumda başlangıç noktasındaki ufuk çizgisi kadına işaret edecektir. Ufuk çizgisinin yanı başında başlayan kadın, cennetten kovularak cezalandırılmış görülse de aslında hayatın devamlılığını sağlamada bir görev üstlenmiştir. Şairin söylemek istedikleri aslında bu noktada daha iyi anlaşılacaktır. İçindeki sevginin ilahi sevgi ve bir kadına duyulan sevgiden izler taşınması tesadüfî değildir. Yaratılıştaki Allah’a yakın olan kadın, kendi yaratıcısından bazı özellikler yansıtacaktır. Yani Allah’ın yakınında bulunan kişi onun güzelliğinden payını alacaktır. Kadının hayatın devamlılığındaki görevinin yanında merhametli oluşu, karşılıksız sevmesi ve çocuğun beslenmesinin asıl kaynağı olması yönü ile de bu yakınlığı hissettirir bizlere. Aynı zamanda bir kız çocuğu doğduğu zaman müjdenin Allah’a gittiğini belirten hadis ile kadının yaratıcıya olan

yakınlığı net bir Ŗekilde açıklanmıŖtır. Bütün bunlar birleŖtiğinde Ŗairin içindeki sevgiye neden tam olarak anlam veremediğini, ilahi bir aŖk mı yoksa beŖeri bir duygu mu olduğu noktasındaki ikilemlerini haklı buluruz. Bir kadına duyulan aŖk da olsa, ilahi aŖk da olsa Ŗairin hisleri ilahi bir nitelik taşıyacaktır. Muhiddin-i Arabi: “Resulullah kadına muhabbet ederek onların vücudu aynasında Hakkı kemali ile müşahede etmiŖtir. Zira İbnilFarit’in dediği gibi: ‘Her güzelin hüsnü Allah’ın cemalinden zuhur eder.’ Ŗu halde erkeğin kadına muhabbeti bir bakıma Allah’ın cemaline vuslatı talepten ibarettir” (TaŖ, 2010: 10) Yani erkeğin kadına duyduğu aŖk, kadın vasıtası ile asıl güzelliğe, ilahi aŖka ulaŖmaya olan meylindedir.

Sevginin bütün türlerini sıralayan Ŗair, bütün durumları zıtlıkları ile gösterir. Öldürmek-diriltmek, gitmek-dönmek, konuŖmak-susmak, eksilmek ve sonsuzluk gibi tezatlık bildiren sözcüklerle aŖkın tarifini yapmaya alıŖan Bâkiler, belki de aŖkın zıtlıklara tahammülünün olmadığı ispatının peŖindedir. Asıl aŖk, Ŗüphe ve ikiliğe yer vermeyen aŖktır. Âlemdaki bütün varlıklar ya benzerleri ile ya da zıtları ile vardır. Ancak yaratıcısından özellikler taşıyan bütün varlıklar, onun tek, benzersiz olduğunun Ŗahididir. Ŗairin aŖka yüklediği misyon, tezatlıklar bir zemine oturtulduğunda daha belirginleŖir.

SONUÇ

Yavuz Bülent Bâkiler’in iŖlediđi konular aŖk, ölüm, anne, Türk dünyası ve dini unsurlar etrafında Ŗekillense de anne konusu ile ilgili Ŗiirleri büyük önem taşır. Ŗiirlerinde bir milleti oluŖturan unsurlar etrafında birlik ve beraberliği sağlamak adına yaratmak istediği kolektif bilinç Bâkiler’in değerler noktasında ne kadar hassas olduğunun ispatıdır. Özellikle dil ve din konularında yaptığı uyarılar ve çağrılar ortak bilinç oluŖturma isteğinden kaynaklanır. Bir milleti oluŖturan ortak noktanın dil ve din beraberliği olduğunu duyurmaya alıŖan Bâkiler’in Ŗiiri, Cumhuriyet’in ilk otuz yılının ardında baŖlayan ve kimlik arayışı içinde olan Türk toplumunun kırılan gururunun tamiri için atılan önemli bir adımdır.” (Akyol, 2005: 106) Türk dünyasında olanları Ŗiirlerinde dile getirirken ezilmiŖ ve hor görölmüŖ Türk milletinin Ŗanını yükseltmeye alıŖır. GemiŖinden ve bağlarından koparılan Ŗair, öz vatanlarından ıkarılmıŖ soydaŖlarının güçlü bir sesidir.

Ŗiirlerinde Türkçeyi en güzel Ŗekilde kullanmaya özen gösterirken aynı zamanda yaptığı söyleŖilerde de Türkçeye verdiği önemi de özellikle belirtir. Güçlü edebi kiŖiliđi ile sağlam kalemi birleŖince, Türk edebiyatının eŖsiz Ŗiirleri de onun imzasıyla okuyucuya sunulmaktadır. Dil konusundaki yetkinliği açıkça hissedilen Bâkiler, uydurma bir dille oluŖturulan Ŗiirleri eleŖtirerek bunların eser niteliği taşımadığının altını çizer. “Uydurma dille ortaya konan eserlere "eser" denemeyeceğini, bunlara eser dense bile bunların toplumun beklentilerine cevap veremeyeceğini ifade eden Bâkiler, gerek Ŗiirlerine semiŖ olduğu konular itibariyle gerekse yüreğinin ta derinliklerinden gelen coŖkun bir söyleyiŖ tarzıyla ađdaŖ Türk Ŗiiri içerisinde müstesna bir yere sahiptir.” (Tüzer, 1999: 15) Samimi, yalın ve derin kökleri olan Ŗiiri dili ile Bâkiler, birçok eleŖtirmenden övgü almaktadır. Yavuz Bülent,

tematik eğilim ve anlayışıyla, dil tutumuyla, şiirlerine giydirdiği ideolojisiyle milliyetçi ve gelenekçidir. (Çetin vd., 2011: 278) Geleneksel halk şiirimizden beslenen şair, biçim ve ses bakımından halk şiirine bağlı kalırken söyleyişte yenilikler katar. Türk dilinin en büyük savunucularından olan Bâkiler, dilin yozlaşmasına karşı bir mücadele başlatmış, aynı zamanda yanlış kullanılan Türkçe kelimelerin doğru kullanılması için de büyük bir uğraş vermiştir.

KAYNAKÇA

- AKTAŞ, Kubilay (2010). “Kadın ve Nefs”, **Her nefes Dergisi**, Nefes Yayınevi, İstanbul.
- AKYOL, Gizem (2005). “Cahit Külebi ve Yavuz Bülent Bâkiler’in Şiirlerinde Anadolu ve Anadolu İnsanı”, Balıkesir Üniversitesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir.
- ARAZ, Rifat (2001). Yavuz Bülent Bâkiler’in, “Şaşırdım Kaldım İşte” Şiirine Edebi Bir Yaklaşım... Ne Olur Bir Gün Beni Kapında Olsun Dinle”, **Bizim Külliye**, Üç Aylık Kültür ve Sanat Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 8, s. 67-73, Elazığ.
- BAKİLER, Yavuz Bülent (2010). “Çocukluğum Sivas’ın Bezirci Mahallesinde Geçti”, **Bizim Külliye** Üç Aylık Kültür ve Sanat Dergisi, Haziran-Temmuz-Ağustos, Yıl:11, S. 44, Elazığ.
- BAKİLER, Yavuz Bülent (2001). Harman, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- BAYRAM, Parvana (2011). “Yavuz Bülent Bâkiler’in Küllenmeyen Azerbaycan Sevdası”, **NEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** 1, s. 89-106, Nevşehir.
- BEKİROĞLU, Nazan (2008). “Lâ”, Timaş Yayınları, Ankara.
- ÇETİN, N., GÜLENDAM, R. ve NARLI, M., (2011). Tanzimat’tan Bugüne Yeni Türk Edebiyatı Şiir Çözümlemeleri, Kesit Yayınları, İstanbul.
- ÇETİŞLİ, İsmail (2010). “Yavuz Bülent Bâkiler’in Şiirinde Dini Duyarlılık” **Bizim Külliye** Üç Aylık Kültür ve Sanat Dergisi, Haziran-Temmuz-Ağustos, Yıl:11, S. 44, s. 33-41, Elazığ.
- ERDOĞAN, Kenan (2008). “Niyazî-i Mısırdîvânı”, Akçağ Yay. s. 381, Ankara.
- ELMALILI, M. Hamdi (2006). Kur’an-ı Kerim’in Türkçe Meali, s. 416, İzmir.
- TAŞ, Neşe (2010). “Bir Mukayese”, **Her nefes Dergisi**, Nefes Yayınevi, İstanbul.
- TAŞDELEN, Vefa (2010). “Bâkiler’in Şiirini Kuran Poetik Unsurlar”, **Bizim Külliye** Üç Aylık Kültür ve Sanat Dergisi, Haziran-Temmuz-Ağustos, Yıl:11, S. 44, s. 23-27, Elazığ.
- TÜZER, İbrahim (1999). “Yavuz Bülent Bâkiler’in Çağdaş Türk Şiiri İçerisindeki Yeri”, S. 260, Ağustos, 13-16, Kayseri.